

18 במרץ 2024

הערות לטיטוט תקנות הכניסה לישראל (תיקון), התשפ"ד – 2024 - האגודה הישראלית לזוגות בינלאומיים

האגודה הישראלית לזוגות בינלאומיים (ע"ר), העוסקת בתמיכה וקידום זכויות של זוגות ומשפחות אשר עוברים הליכים של הסדרת מעמד בישראל מכוח זוגיות עם ישראלים, מתכבדת להעביר את הערותיה לטיטוט תקנות הכניסה לישראל (תיקון), התשפ"ד – 2024, העוסקות בהוספת הדרישה לאישור מסע אלקטרוני עבור תיירים המבקשים להיכנס בשערי ישראל:

1. ראשית, העמותה מברכת את משרד הפנים ורשות האוכלוסין על כל מהלך אשר נועד לייעל את עבודתם, לחסוך במשאב כוח האדם ולשפר את השירות אשר ניתן לישראלים וזרים כאחד. ואולם, מדובר בתקנות בעלות השפעה רחבת היקף על מיליוני בני אדם העתידים להיכנס בשערי ישראל, ואף על יקיריהם הישראלים, ומשום כך יש להבטיח כי הנטל שיוטל לא מוגבר שלא לצורך.

2. שיעור סירובי הכניסה לישראל במתכונת הנוכחית (בהיעדר הדרישה המקדימה לאישור מסע אלקטרוני) הוא נמוך. על פי נתוני רשות האוכלוסין, בשנת 2022 סורבה כניסתם של 19,057 זרים, המהווים כ-0.7% בלבד ממספר התיירים שנכנסו לישראל באותה התקופה. יש לוודא כי השימוש במערכת אישורי המסע האלקטרוניים לא תגרום לאינפלציה לא מוצדקת של סירובים, עקב ה"הקלה" באופן הסירוב לכניסתו של אדם – בלחיצת כפתור, מול מסך, ותוך תחושה מוטעית שלא נגרם לו נזק כי הוא טרם יצא לדרכו.

3. לעמדת העמותה, יש להגביל את האפשרות לסירוב למתן אישור המסע האלקטרוני לרשימה סגורה וממצה של נסיבות עובדתיות שאינן משתמעות לשני פנים, ושלא מצריכות תשאול או התרשמות בלתי אמצעית של בקר הגבול מהעובר. בדברי ההסבר ציין מתקין התקנות רשימת מקרים לדוגמה בהם קיימת מניעה לכניסה לישראל אשר תוביל לדחיית הבקשה – "שוהים בלתי חוקיים שהורחקו בעבר מישראל, מסורבי כניסה בחמש השנים האחרונות, זרים שעברו עבירות פליליות או ביטחוניות וכ'". מדובר בעילות עובדתיות חד משמעיות (בלשון המקצועית, נראה שמדובר בזרים שיש לגביהם "הכללה"). לעמדתנו, מן הראוי כי רשימת עילות דומה תתבטא בלשון התקנות עצמן. בהיעדר הגבלה שכזו בתקנות, מתעורר החשש שבירת המחדל "תתהפך" וידה של הרשות על הדק הסירוב תהפוך לקלה הרבה יותר.

4. יש לוודא כי טופס הבקשה לאישור מסע אלקטרוני לא יכלול שאלות שנועדו להתחקות אחר נתונים שאינם רלוונטים לגבי העובר – ובפרט קשרים משפחתיים או חבריים של העובר עם ישראלים. בהינתן הפגיעה המשמעותית בזכות לחיי משפחה של ישראלים במקרה של סירוב כניסתו לישראל של בן משפחה או בן זוג, אין מקום לנצל את הדרישה לאישור מסע אלקטרוני כחסם כניסה נוסף המוחל קטגורית על בני משפחה של ישראלים מעצם היותם כאלה. אין מדובר בחשש תיאורטי בלבד, שכן בני משפחה, בני זוג ואף חברים של ישראלים נתונים ממילא לבדיקה קפדנית יותר בגבול ואף מועדים לסירוב כניסה יותר מתיירים שאין להם קשרים כאלה. עם זאת, חשוב לציין שהיותו

של זר בן משפחה או בן זוג של ישראלי אינה מן האינדיקציות לסירוב כניסה המנווית בנוהל מעברי גבול של רשות האוכלוסין. משכך, מן הראוי שטופס הבקשה האלקטרוני לא יישמש ל"סימון" של אוכלוסייה זו, וכי פרטי המידע הנבחנים ונאספים בטופס יוגבלו מכוח התקנות.

5. כניסת זרים החיים בישראל כדין – יש לוודא כי הרגולציה החדשה לא תקשה על המסע חזרה לישראל של זרים שברשותם אשרת ישיבה בתוקף (לרבות במעמד תושב). קבוצה זו כוללת, בין היתר, בני זוג של ישראלים בעלי אשרת בן/בת זוג, עובדים זרים, סטודנטים ובני ישיבות, פליטים מוכרים, עולים בכוח וכו'. יש להבהיר בתקנות שקבוצה זו לא תידרש להגיש בקשה לאישור מסע אלקטרוני. כמו כן, יש להפעיל אמצעים מתאימים להבטחת מסע חלק בעת חזרתם לביתם ישראל, לרבות מול חברות התעופה. יש לציין כי קשיים משמעותיים התעוררו בסוגיה דומה בתקופת הקורונה, אז נדרשו כלל הנוסעים להפיק אישור עלייה למטוס באמצעות טופס דיגיטלי "הצהרת נוסע נכנס". אז, עניין זכאותם של זרים נושאי אשרות לשוב לישראל לא אוסדר בצורה נאותה עד שלב מאוחר מאוד של המגיפה, וגם לאחר שטופל, התגלעו קשיים ביישום הרגולציה על ידי חברות התעופה, מה שהוביל למניעה שלא כדין מעלייה למטוס לישראל של מחזיקי אשרות רבים (לרבות תושבים ישראלים).

6. בנוסף, יש לוודא כי לא ימנע מתן אישור מסע לצרכי ביקור ממי שחיו בעבר בישראל כדין ועזבו את ישראל כדין ("מהגרים לשעבר"). בקבוצה זו נכללים אלפי בני זוג זרים של ישראלים ומשפחות מעורבות אשר חיו בעבר בישראל והחליטו להגר מהמדינה.

7. זמינות – כניסת תיירים ומבקרים לישראל לעיתים נעשית בסד זמנים מיידי, בעיקר במקרים של שמחות (כגון לידה) וטרגדיות משפחתיות (כגון לוויות, מצבים רפואיים וכו'). מן הראוי כי הגשת בקשות תתאפשר גם עבור ביקורים דחופים או ספונטניים לישראל. מוצע לקצר את זמן המינימום הנדרש להגשת בקשה ל-24 שעות טרם הגעת הנוסע לישראל (במקום 72 שעות בתקנות המוצעות). השינוי מתבקש שעה שניתן להניח שהרוב המוחלט של הבקשות יבחנו על ידי מערכת אוטומטית ולא באופן ידני.

8. סירוב – לעמדת העמותה, יש לכלול בתקנות הקמת מנגנון ערר אפקטיבי שישרת את מי שבקשתם לאישור מסע אלקטרוני סורבה, בטרם ידרשו להליך בירוקרטי סבוך מול נציגות ישראל במדינת מוצאם. מוצע לשקול החלת מנגנון מקוון בדמות "בקשה לבחינה מחדש", במסגרתה יוכלו המבקשים לספק מידע נוסף בנוגע לנסיעתם לישראל ככל שיידרש. בהקשר זה יש לציין שגישתם של השהים בחו"ל אל בית הדין לעררים בישראל מוגבלת מאוד, ומשכך מנגנון זה אינו מספק.

בכבוד רב,

עו"ד ליאור ברס

יו"ר האגודה הישראלית לזוגות בינלאומיים